

hovo dobro voljo in jim tudi sam popolnoma zaupam, da osebno ne zavlačujejo reševanja takih ali podobnih vlog. Govoril sem le in govorim tudi danes le o stvarnem birokratizmu in zadnjič sem celo sprožil, kakšne korake naj podvzame naša organizacija, da se ta stvarni birokratizem odpravi ali vsaj omili. In če danes ponovno govorim o stvari, govorim zopet le s tega stališča in s tem namenom, nikakor pa ne s kako osebno mislijo; a tudi ne, da bi kakorkoli hotel nastopati nasproti navodilu v predzadnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Gospod informator označuje tu postopek in pojasnjuje, kako naj bodo prošnje sestavljene, da jih bo mogoče hitro rešiti. Vzemimo konkretni slučaj. Tov. A. s polno službeno dobo vloži danes prošnjo za upokojeitev. Ta je pravilno opremljena, kakor zahteva to označeno navodilo. Recimo, da prošnja ne zaleži ne pri šolskem vodstvu, ne pri okrajnem in ne pri višjem šolskem svetu ter je še ta mesec pri ministrstvu prosvete. Tudi tu ima prosilec srečo, da pride prošnja kar hitro pred Glavni Prosvetni Svet, ki ji ugoditi in jo upoti takoj zopet nazaj ministrstvu. To posluša hitro, upokojeitve prosilca in vrne rešeno prošnjo višjemu šolskemu svetu, ki ga razreši aktivnega službovanja že z dnem 31. marca 1924. Nihče ne bo trdil, da se vse instance niso potrudile, da dajo eksempl hitrega uradovanja. Ali za upokojeitve zadeva ni rešena, zanj se sedaj križev pot šele začelja!

Tov. A. je bil pač hitro upokojen, ustavili so se mu aktivni prejemki z dnem 31. marca, ker pa — prosim, čitajte točno poročilo g. informatorja pod »uverjenjem« in »razrešnico« — ministrstvo potrebnih podatkov poprej ne more dobiti, upokojenec z dnem ustavitve aktivnih prejemkov ni preveden avtomatično na penzijske. In to je ono zlo, o katerem sem govoril zadnjič, ne postopek pri prošnjah za stavljenje v pokoj! Reklo se bo, zakaj da višji šolski svet ne izda razrešnice že takrat, ko predloži prošnjo za upokojeitev. Nisem se zanimal, zakaj ne — mislim pa, da pač zato, ker niti ne more vedeti, ali se bo prošnji ugodilo in kedaj se ji ugoditi.

Pa to je skoraj postranska stvar; glavno je to, da po pravilniku procedura prevedbe iz aktivnih na penzijske traja predolgo. To pa tudi takrat, kadar je že predložena pravilna razrešnica in pravilno uverenje. Znani so mi slučaj, da so bili učitelji razrešeni po upokojeitvi aktivnega službovanja z dnem 30. nov. 1923; s tem dnem so se jim seveda tudi ustavili aktivni prejemki. Ti upokojeitvi so takoj na to vložili docela po predpisu in povsem pravilno opremljeno prošnjo v dvojniki za nakazilo penzijskih prejemkov, in opozorjeni od višjega šolskega sveta, da bi se moglo to nakazilo zavleči dalj časa, še posebno prošnjo za nakazilo akontacije teh prejemkov. Do danes sta pretekla dva meseca in pol, dotičniki so dobili svoje zadnje prejemke izplačane dne 1. novembra 1923, torej so brez vsakih prejemkov že tri mesece in pol, a do danes še ni rešena ne ena prošnja za nakazilo pokojninskih prejemkov in niti ena celo za nakazilo akontacije na te prejemke.

To pa je ravno tisto, kar sem hotel pribiti v svojem članku od 13. decembra 1923: da se pustijo ljudi, najčešče bolne in betežne, z družino čakati mesece in mesece na nakazilo prejemkov, ki jim pripadajo po vsej pravici. Da pa se to dogaja, ne zanikuje niti gospod informator; zato pa se mi zdi potrebno, da vnovič opozorim na dejstvo.

Ako vprašujete, zakaj vendar tako, dobite odgovor: »Pravilnik, ki je za naše razmere samo z velikimi zamudami izvršljiv.« In to je tisto, kar imenujem stvarni birokratizem.

Vprašajmo pa se: Ali tega pravilnika ni mogoče izmenjati? Ali ga ni mogoče vsaj prilagoditi razmeram? Ali je res treba, da morajo ubogi penzionisti in njihove družine stradati zaradi pravilnika? — Ne, vse to je nepotrebno, zakaj — kakor sem to povdarjal tudi pri seji Glavnega Odbora UJU v decembru 1923 — marsikaka razlika, ki nas danes tišči in pritiska v upravi in ureditvi našega šolstva, bi se že lahko odpravila, ako bi bil te razlike poiskali ter jih sporazumno skušali izravnati, upoštevajoč pri tem kulturne in druge prilike v dotični pokrajini. In manj bi bilo razburjanj in manj prerakanj, pač pa bi vsakdo uvidel, da mu ne le osebno, nego tudi v stvarnem pogledu sedi v Beogradu res brat in za onega v Ljubljani res brat. Ono nerazpoloženje in nezaupanje ki ga danes sre-

čujemo žalbog prav tako v Beogradu kakor v Ljubljani, bi izginilo in ne bi tehtali vsake besede, izgovorjene v izboljšanje razmer, kakor da je izgovorjena zato, da žali osebno. Rad verujem, da se vsakdo potruji, da osebno ne nastopa birokratsko, potrudimo se tudi, da odpravimo stvarni birokratizem, ki nas same najbolj pritiska in nas ovira pri delu za napredek šolstva.

Uradnike pa in poročevalce, o katerih poroča g. informator, da so zakrivali v Ljubljani, »da je potreboval marsikak akt iz Slovenije v Beograd več kot leto dni«, pa bi v lastnem interesu tu pri nas doma morali javno povedati z imenom ter jih pozvati na odgovor, kako morejo kot javni nameščenci sami iz osebnega birokratizma izigravati pravice javnih nameščencev. Pavel Flere.

Vestnik meščanskih šol.

—c »Grajanska škola«. Izšla je 2. in 3. številka s sledečo vsebino: Dominiković: Moje misli o preustroju šolstva. Dr. Mandić: Obrazovanje nastavnika grajskih šol. Rukovina: Geologija in pouk v zemljepisju. D. Humek: Podroben načrt za pouk v merstvu. Osnutek učnega načrta. Brinar: Slovenski učni jezik, zgodovina, zemljepis. Jos. Hergouth: Živalstvo in rastlinstvo, kemija in mineralogija, nauk o zdravju, fizika, nauk o obrti in industriji, aritmetika, korespondenca. D. Humek: merstvo, prostoročno risanje. Beležke.

Splošne vesti.

— Kmetijski list in učitelstvo. V 7. številki letošnjega leta prinaša »Kmetijski list« žaljiv članek za učitelstvo, ki je upravičeno vzbudil mnogo nejevolje v naših vrstah. Tembolj moramo obžalovati to objavo, ker nam uredništvo »Kmetijskega lista« samo priznava v izjavi, da učitelstvo v ogromni večini požrtvovalno in nesebično posveča svoje moči narodu in se članek obrača le proti posameznikom. Uredništvo »Kmetijskega lista« je poslalo Poverjeništvu UJU dan po objavi članka sledečo izjavo: »Ni bil namen članka »Učitelstvo na deželi« napasti učitelstva v splošnem, ki v ogromni večini požrtvovalno in nesebično posveča svoje moči narodu, pač pa je zmisel članka resno posvarilo tistim posameznikom, kateri stavijo vse svoje moči na razpolago za agitacijo proti SKS. Na žalost je bilo več takih slučajev javljenih tudi uredništvu »Kmet. lista«. Take slučaje moramo tembolj obžalovati, ker je bil vseskar cilj SKS, da v složenem sodelovanju učitelstva na deželi skrbi za prospeh in razvoj našega podeželskega ljudstva. Da je temu tako, ni samo dokaz vsa dosedanja pisava »Kmet. lista«, temveč tudi sam zmisel navedenega članka, kateri zmisel pa je »Jutro« tendenciozno zavilo. Tako pojasnilo bomo prinesli v prvi številki »Kmet. lista«, ne bomo se pa spuščali v nikake polemike s časopisi, ker smatramo, da je UJU edini faktor, s katerim smo dolžni to vprašanje razpraviti.« — To izjavo jemljemo z zadoščanjem na znanje, obžalujemo pa, da se radi posameznikov napada požrtvovalno in nesebično večino učitelstva in se ji jemlje ugled ravno v onem sloju naroda, za katerega deluje in hoče vedno delovati v največji meri z vso iskrenostjo učitelstvo in za kateri sloj se je vsikdar zavzemala naša organizacija. Poverjeništvu UJU bo v tem oziru izročilo posebno spomenico vodstvu Samostojne Kmetске Stranke, uredništvu »Kmetijskega lista« in ministru n. r. g. Ivanu Puclju, ne more se pa izogniti na težki javni obdolžitvi tudi zmernemu in dostojnemu javnemu odgovoru.

— REDUCIRANE UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL, KI SO ČLANICE POVERJENIŠTVA UJU, POZIVAMO, DA TAKOJ PO PREJEMU DEKRETA POSLJEJO DEKRET IN SVOJE DOKUMENTE NA POVERJENIŠTVO UJU V LJUBLJANI, DA JIM ISTO PRESKRBI VSE POTREBNO ZA PRITOŽBO NA DRŽAVNI SVET — ČE REFLEKTIRAJO NA TO.

— Kravje kupčije vlade z Nemci in Turki na račun prosvete in šolskega zakona. Iz Beograda prihajajo sledeče vesti: Ministri so ugotovili, da gredo razgovori z Nemci polzevo pot in da ni mnogo izgleda na uspeh. Džemijet ne bo glasoval za vlado, dokler se ne izplača begom hak in dokler vlada ne sprejme njegovih predlogov o osnovnih šolah. Na podlagi sklepov ministrske konference so se vršili razgovori med vlado in džemijetskim klubom glede zakonskega načrta o osnovnih šolah v Južni Srbiji, Bo-

snji in Hercegovini. S strani vlade se je udeležil razgovorov minister prosvete, Trifunović, s strani džemijeta pa poslanec Ferad beg Draga. — Za šolski zakon se vrši torej ostudna politična kupčija, iz tega je jasno razvidno, kaj smemo pričakovati od šolskega zakona, ki bo plod takih pogajanj.

— FANATIZEM, LAŽ IN ZLOB. BA. Prejeli smo sledeče poročilo: Zupnik g. Janko Slavič je stavil pri seji krajnega šolskega sveta Kostrivnica dne 10. febr. t. l. predlog, DA SE »ZVONČEK« ZA ŠOLO VEČ NE NAROČI, KER JE ZASNOVAN NA NEKATOLIŠKI IN PROTIVERSKI PODLAGI. — Tovarišice! Tovariši! Ne bomo zavračali nekatoliškega dejanja katoliškega duhovnika, najboljši odgovor mu bo Vaše delo, s pomočjo katerega se je dvignil letos »Zvonček« že za 3000 izvodov in smo prepričani, da se bo še — če bo to Vaša volja! In to bo, kolikor Vas poznamo!

— Učitelji, ki še nimajo državljanstva niso reducirani, ampak le prevedeni niso, ker nimajo našega podanstva. Ti vsi bodo pogodbeno nastavljeni, dokler se ne reši vprašanje njihovega državljanstva. To velja predvsem za naše Primorce.

— Boj za šolske knjige. Državna tiskarna v Beogradu se je pritožila na prosvetno ministrstvo, da rabijo šolski zavodi v veliki meri privatne izdaje šolskih knjig na škodo državnih izdaj. Prosvetno ministrstvo je zato izdalo naredbo, da morajo vse šole v prvi vrsti uporabljati državne izdaje učnih knjig, privatne pa le, ako ni državnih na razpolago. — Ta odlok pa ne velja za Slovenijo, ker tu ni monopola šolskih knjig.

— Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, da morejo državni uradniki vlagati prošnje za redni dopust, bolniški dopust ali zdravniška izpričevala, brez taks. Vse druge prošnje pa morajo biti kolokovane po predpisih zakona o taksah.

— Uprizoritelje iger iz »Šolskega odra opozarjamo, da daje »Pov. UJU« dovoljenje za uprizoritev iger iz »Šolskega odra« pod pogojem, da se za prvo uprizoritev naroči najmanj 10 izvodov knjižice, v kateri je natisnjena igra, za nadaljne uprizoritve pa 5% od eventualnega čistega dobička, kot tantjema v korist narodno - prosvetnega sklada Pov. UJU. Denar je poslati na Pov. UJU v Ljubljani, s pripombo »Za prosvetni sklad«.

— XLVIII. glavna skupština i svečana sjednica »Hrv. pedagoško-književnoga zbora«. U svečanosti sjednici će se proslaviti stota godišnjica rođenja Ivana Filipovića, osnivača »Hrv. pedagoško-književnoga zbora«. Obadvi skupštine održat će se u dvorani Hrvatskoga učiteljskoga doma. Dnevni red A. XLVIII. glavne skupštine (dne 23. veljače u 5 sati poslije podne): 1. Otvorenje skupštine. 2. Izveštaj tajnikova o radu društva od god. 1923. 3. Izveštaj blagajnikova o novčanom poslovanju. 4. Izveštaj upravitelja naklade knjiga. 5. Izveštaj revizijskoga odbora o pregledanju društvenih računa. 6. Izbor revizijskoga odbora, koji će pregledati društvene račune za godinu 1923. 7. Izbor predsjednika, tajnika i blagajnika za trogodište 1924—1926. 8. Proračun za godinu 1924. 9. Prijedlozi. (Članovi treba eventualne svoje prijedloge da najave pismeno predsjedništvu barem tri dana prije održanja skupštine; § 43. posl. reda). B. Svečane sjednice (dne 24. veljače 1924. u 10 sati prije podne): 1. Govor predsjednikov: Ivanu Filipoviću u spomen. 2. Škola rada. Čita Josip Škavić. 3. Proglašenje zaključaka XLVIII. glavne skupštine.

— Naročnike »Zvončka« opozarjamo, da nam je pošla 1. številka in trenutno ne moremo več postreči z njo. Kdor bi jo želel, naj nam to sporoči. Ako se oglasi zadostno število naročnikov, jo bomo še enkrat ponatisnili. — Pač imamo še na razpolago okrog 500 izvodov 2. številke. Hitite z naročili! Stavek bo stal približno en teden za morebitni ponatis.

— Z učitelji poročene učiteljice opozarjamo, da je bil sklep glede pošiljanja »Zvončka« mesto »Učiteljskega Tovariša« ali »Popotnika« sistiran že za leto 1923. na seji širšega sosveta. Priporočali smo pa poročenim učiteljicam, naj se posebej naroče na »Zvonček«. Toliko v vednost in ravnanje; da ne bo nepotrebnih reklamacij. Uprava listov.

— Prosvetni odsek Sokola Ljubljana II. je priredil zanimivo predavanje o »Umiku preko Albanije leta 1915.«, dne 22. februarja t. l. v dvorani Kazine. Predaval je brat tov. Josip Jeras, strokovni učitelj.

— Kdor želi vstopiti v učiteljsko službo mora navesti v prošnji sledeče: ime, rojstni podatki, državljanstvo, do-

tedanji poklic, šolsko izobrazbo, jezike, katere govori in piše itd. Dokumenti, ki jih je priložiti, so razvidni iz člana 12. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923.

— pl Himen. V Somboru sta se poročila dne 14. februarja t. l. gdč. Nada Kristan, bivša učiteljica meščanske šole v Tržiču z gosp. Miljutinom Nikoličem, nastavnikom ženske učiteljske šole. Obilo sreče!

— »Gruda« bo naslov mesečniku, namenjenemu našemu kmetkemu ljudstvu. List bo vseskozi zanimiv in bo prvi list te vrste med Slovenci. Prinašal bo leposlovne in strokovne spise najboljših naših mož. Izvrstni vsebini bo odgovarjala tudi umetniška, dostojna oprema. Naslovna stran in vrnjete bodo izdelane po originalih priljubljenega akad. slikarja M. Gasparija. Uredništvo je prevzel pisatelj Ivan Albreht. — Prva številka izide v obsegu 32 strani že sredi marca. Naročnina znaša letno 30 Din, polletno 15 Din, posamezna številka 3 Din. — Naročila sprejema uprava »Grude«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Lastnik lista je Zveza društev kmetijskih fantov in deklet. Vsak kmet, ki se zaveda svojega stanu, mora naročiti prvo in edino njemu namenjeno revijo. Čim več bo naročnikov, tem lepša in boljša bo »Gruda«!

— Opozarjamo na nove knjige, ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglasu z adaj z debelimi črkami.

Učiteljski pravnik.

IZVRŠILNI ODLOKI K URADNIŠKEMU ZAKONU.

Ministrstvo pravde objavlja nekatera mišljenja svoje stalne komisije za izvršitev in prireditve zakona o državnih uradnikih in uslužbencih civilnega reda, ki sta jih odobrila gg. ministra pravde in financ kot izvrševalca zakona.

Odloki temelje na dveh razpisih ministrstva pravde, in sicer:

Razpis ministrstva pravde št. 70.753 od 14. decembra 1923 in razpis št. 69.637 od 7. decembra 1923.

Ker določbe tangirajo tudi učitelstvo, jih hočemo tu navesti.

Čas od 1. oktobra 1923 do prevedbe za neprevedene uradnike.

Ali in v koliko velja uradniški zakon za državne uslužbence že prej, preden se izda odlok o njihovem obdržanju v službi in prevedbi po zakonu.

Odločeno je, da velja novi zakon od dne uveljavljanja v vsem, razen onih odredb, ki so vezane ravno na pogoj prevedbe in razvrstitve. Samo ob sebi se razume, kolikor ni odloženo vprašanje nekaterih predpisov s prehodnimi naredbami za določen čas. (Razp. št. 70.753).

Brezobrestna posojila.

Glede dajanja brezobrestnih posojil v smislu člana 123. službene pragmatike je odločeno, da se ta posojila za sedaj še ne morejo dajati, dokler se ne dobi za to budžetska možnost potom pooblastila finančnega ministra v finančnem zakonu, kjer bi se mu odprl za to poseben kredit. Razen tega bo treba izdelati za to še pravilnik v svrhu čim večje enotnosti in kontrole, da bi se preprečile zlorabe. (Razp. št. 70.753).

Posmrtnina.

Glede izplačevanja enomesečnih posmrtnih prejemkov in podpor rodbinam umrlih državnih uslužbencev, ki jih predvideva člen 124. službene pragmatike, je odločeno: da se morajo izplačevati enomesečni posmrtni prejemki aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev na breme tozadevne budžetske partije, kakor se je to delalo tudi doslej. Kar se pa tiče podpor njihovim rodbinam v obsegu dvomesečnih prejemkov, je pa takisto potrebno, da se izdela poseben pravilnik (z upoštevanjem pogoja: »če nimajo drugih dohodkov«), s katerim bi se onemogočile zlorabe, in pa da se unese za vsako vrsto izplačil posebna partija v budžetu. Dokler se to ne izvrši, se morejo izplačevati te podpore po členu 28. zakona o državnem računovodstvu. (Razp. št. 70.753).

Državni uslužbenci, ki zapuste državno službo.

Državni uslužbenci, ki zapuste državno službo, imajo pravico na dohodke do konca ti-